

به نام خدا

جمله ها از نظر پیام و مفهوم ۴ دسته اند:

خبرى پرسشى امرى عاطفى

* فعل امر ، دو شخص بیشتر ندارد :

دوم شخص مفرد مانند: برو دوم شخص جمع مانند: بروید

* همان طور که می بینید ، فعل امر دوم شخص مفرد شناسه ندارد . در این مورد می گوئیم شناسه ی فعل تهی (Ø) است .

کدام گزینه يك جمله ی امرى است ؟

۱) شما می توانید این کتاب را ببرید . ۲) باید این مطلب را بازگو کنی .

۳) لطفاً تمام دوستان را خبر کنید . ۴) شاید به همین مکان بازگردید .

* فعل هایی دعایی از نظر ظاهر مانند فعل های امر هستند . اما باید بدانیم جمله های دعایی جزو جمله های عاطفی هستند .

* تعداد جمله ها = تعداد فعل های موجود + فعل های حذف شده + شبه جمله ها

شبه جمله ها دو دسته هستند : ۱) منادا ۲) صوت ها

منادا کسی یا چیزی است که او را صدا می زنیم .

ای ایران ... / ایاملك ایران بزی جاودان / یا حسین آن که دل از غیر تو ببرید منم / پروردگارا ما راه راست بنمای / تو
والا ترین مخلوق خدایی ، انسان !

صوت ها: واژه هایی هستند که احساسات ما را نشان می دهند:

آه / وای ... / آخ .. / به به / وه / افسوس / آفرین / هان / الا / زنهار / ...

متن زیر از چند جمله درست شده است ؟

« پرواز دسته جمعی پرندگان بر فراز قله های برف گرفته ، بعد از يك روز خسته کننده ، روح و نشاط خاصی به انسان می دهد .

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

نقش های دستوری ۱۰ تا هستند :

۱. نهاد ۲. مفعول ۳. مسند ۴. متمم ۵. منادا

۶. نقش بدل ۷. صفت ۸. مضاف الیه ۹. قید ۱۰. فعل

بررسی نقش های دستوری :

۱. نهاد:

بخشی است که در باره ی آن خبری می دهیم .

گزاره چیست ؟

خبری که در باره ی نهاد داده می شود ، گزاره است .

مثلاً:

گل ها هدیه های بهشتی هستند . مرد فروشنده خیلی مهربان و صبور بود .

نکته ۱:

نهاد گاهی يك کلمه است . مثل :

دوست گنجی بی پایان است . باران رنج و غصه را از خاطر درختان باغ شست .

نکته ی ۲:

نهاد گاهی يك گروه است . مثل :

چشمه های روان و رودخانه های جاری نعمت های ارزشمند خداوند هستند .

نهال های نورسته و جوانه های سبز ، چشم و چراغ باغ پیر بودند .

نکته ی ۳:

نهاد همیشه اول جمله نیست . مثل :

سال ها پیش ، قبل از ساخته شدن این پل ، مردم برای عبور از رودخانه از قایق و کرجی استفاده می کردند .

دوباره پس از گذشت ماه ها از آن رویداد خوشایند مرد دوره گرد فعالیت همیشگی خود را آغاز کرد .

* نهاد را با کلمه فعل و چند کلمه ی آخر جمله پیدا می کنیم .

ای یار مهربان و دوست فداکار ، صداقت و راستی ضامن بقای دوستی ها و سربلندی هاست .

خوشبختانه دریای طوفانی و امواج سهمگین تأثیری بر اراده ی پولادین صیاد پیر نداشت .

نکته ی ۴:

گاهی نهاد از جمله حذف شده است . مثل :

(ما) پنجشنبه ظهر ، بعد از ناهار به دیدن پدر بزرگم می رویم .

در بیت زیر نهاد ها کدامند ؟

دوباره پلك دلم می پرد ، نشانه ی چیست ؟ شنیده ام که می آید کسی به مهمانی

* در کدام گزینه نهاد درست مشخص شده است ؟

۱. تابلوسازی از هنرهای دستی جالب است .

۲. مردمان بی شماری در راهپیمایی آن روز شهر شرکت کردند .

۳. بعد از باران کرم های خاکی سر از باغچه بیرون آورده بودند .

۴. پریروز برادرم ، حسن ، نامه ای به صدا و سیما نوشت .

* کدام گزینه نهاد های متن زیر را به ترتیب درست نشان داده است ؟

« ای یاد تو بر دل و زبان ها افتاده چو روح بر روان ها

بی یاد تو نیست هیچ مرغی در سبزه و باغ و بوستان ها

سیمرغ و عقاب و باز و شاهین ذکر تو کند در آشیان ها »

۱. یاد تو / هیچ مرغی / سیمرغ و عقاب و باز و شاهین

۲. دل و زبان ها / هیچ مرغی / آشیان ها

۳. یاد تو / روح / هیچ مرغی / سیمرغ و عقاب و باز و شاهین

۴. روح / روان ها / سبزه و باغ و بوستان ها / سیمرغ و عقاب و باز و شاهین

* در جمله ی « معمولاً انتظار بیهوده کشیدن و کار بی نتیجه انجام دادن هر انسانی را خسته و آزرده می کند. » نهاد کدام است ؟

۲. بدل:

به جمله ی زیر توجه کنید:

قرآن در طول ۲۳ سال بر پیامبر اسلام نازل شد.

قرآن ، کتاب آسمانی ما ، در طول ۲۳ سال بر پیامبر اسلام نازل شد.

آیا (قرآن = کتاب آسمانی ما) ؟ **بله**

آیا کتاب آسمانی توضیح بیشتر است ؟ **بله**

آیا قابل حذف است ؟ **بله**

آیا میان دو ، ، آمده است ؟ **بله**

پس می گوئیم (کتاب آسمانی ما) **بدلی** است برای قرآن .

قرآن ، کتاب آسمانی ما ، در طول ۲۳ سال بر پیامبر اسلام نازل شد .

بدل برای قرآن

حالا در جمله های زیر بدل را پیدا کنید .

دوستم ، رضا ، دیروز غایب بود .

اولین فصل سال ، بهار ، فصل رویش و جوانه زدن است .

دوروز پیش ، کنار ایستگاه ، دبیر ادبیاتمان ، آقای کریمی ، را دیدم .

پدرم از نزدیکترین کتاب فروشی ، اثر مشهور فردوسی ، شاهنامه ، را خرید .

* در متن زیر بدل کدام است ؟

سر راه از فروشگاه ، تعدادی دفتر ، چند مداد ، یک خودکار ، یک دفترچه و تعدادی برگ سفید خریدم .

الف (تعدادی دفتر ب (چند مداد ج (یک خودکار د (بدل ندارد

* نتیجه آن که هر واژه ای که در میان (،) قرار بگیرد ، بدل نیست .

۳. مفعول :

نشانه ی مفعول حرف « را » است . در متن های امروزی هر واژه ای که **پیش از حرف « را »** بیاید یا **بتوانیم بعد از آن « را »** اضافه کنیم ، مفعول است .

مثال : **دستت را** به من بده تا کمکت کنم از روی زمین برخیزی .

هر کسی چیزی آورده بود . اهورا هم در کیفش سببداشت . من نان و پنیر آورده بودم . مجید هم گوشه ای نشسته بود و با کاغذ و قلم از صحنه ی روبه رونقاشی می کشید .

در متن زیر مفعول کدام است ؟

« می تراود مهتاب / می درخشد شب تاب / غم این خفته ی چند / خواب در چشم ترم می شکنند »

مفعول ها در متن زیر به ترتیب کدامند ؟

« جاودان زی ای زبان دانش و فرزاندگی تا به گیتی نور بخشد آفتاب خاوری

فارسی را پاس می داریم زیرا گفته اند قدر زر زرگر شناسد قدر گوهر ، گوهری «

۱) نور / فارسی / زر / گوهر ۲) گیتی / آفتاب / فارسی / قدر / گوهری

۳) نور / فارسی / قدر زر / قدر گوهر ۴) آفتاب خاوری / فارسی / زرگر / گوهری

* فعل هایی که علامت «:» دارند ، مفعول دارند . مفعول آن ها تمام عبارتی است که نقل قول شده است .

مثال : گفتم : « امروز چند شنبه است ؟ » پرسیدند : « از کدام خیابان باید برگردیم ؟ »

انواع حرف «را»:

* همان طور که گفتیم در متن های امری حرف «را» نشانه ی مفعول یا نقش نمای مفعول است .

مانند:

باغ داران موفق شدند تمام سیب های باغ هایشان را به شهر ببرند .

گروه مفعولی

پدر بزرگ قصه می گفت و بچه ها بخش هایی از آن را یادداشت می کردند .

گروه مفعولی

مفعول

* اما گاهی در متن های کهن ، گاهی حرف «را» به معنی «به ، برای ، از» به کار رفته است . در این گونه جمله ها ، حرف «را» حرف اضافه است نه نشانه ی مفعولی .

مانند:

اورا گفتم = به او گفتم

نادان را به از خموشی نیست = برای نادان بهتر از خاموشی نیست .

حکیم را پرسیدم = از حکیم پرسیدم .

* در همه ی گزینه ها به جز گزینه ی حرف «را» ، حرف اضافه است .

(در کدام گزینه حرف «را» نشانه ی مفعول است ؟)

۱) صاحب خانه را گفتم : « تو را چه می شود ؟ » ۲) هدیه هامی داد هر درویش را

۳) تا بیابد نطق مرغ خویش را ۴) من تو را کی گفتم ای یار عزیز

* گاهی حرف «را» در متن های کهن به جای «-» (نقش نمای اضافه) به کار می رفته است . به این معنی که گاهی حرف «را» میان يك مضاف و مضاف اليه **فاصله** می انداخته است .

به این مثال توجه کنید :

اورا نام بهروز است = **را** او بهروز است

جهان را بلندی و پستی تویی = بلندی و پستی **را** جهان تو هستی

به این حرف ، «را» ی **فك اضافه** می گوئیم .

فك اضافه یعنی جدا کردن يك تركيب اضافی از هم . (فك هم خانواده ی تفكيك است .)

به دانش فزای و به یزدان گرای که او باد جان تو را رهنمای = که او راهنمای **را** جان تو باد !

چون تو را نوح است کشتیبان ز طوفان غم مخور = چون نوح کشتیبان **را** تو است ، ز طوفان غم مخور

* گاهی (را) **نشانه ی مالکیت** است :

اوارا پسری خردمند است . (او پسری خردمند **دارد** .)

مرا چشمی است خون افشان ز دست آن کمان ابرو (من از دست آن کمان ابرو چشمی خون افشان **دارم** .)

* (را) **اختصاص یا تخصیص** = مخصوص است

مانند : منت خدای را عز وجل : منت مخصوص خدای عز وجل است

۴. حرف اضافه و متمم :

به حرف هایی که کمک می کنند چیزی را به جمله اضافه کنیم ، حروف اضافه می گوئیم .

مانند :

پدرم رفت . (دوستش - اداره) پدرم با دوستش به اداره رفت . (حرف اضافه + متمم)

معروف ترین حروف اضافه :

الا ای دانش آموزان خوبم بگوئیم من کتون حرف از متمم

متمم ها بود بعد از اضافه دو هفتا می شود راز اضافه

به پا پی پر بدون از برای در اندر چون به چرتا چرتا **برای** « فرامرز سنجری »

* « چون » به شرطی حرف اضافه است که به معنی مثل و مانند باشد در غیر این صورت حرف ربط است

چون شیر به خود سپه شکن باش فرزند خصال خویشان باش (مانند) « نظامی »

چون تو را نوح است کشتیبان ، ز طوفان غم مخور . (وقتی که) « حافظ »

* « تا » به شرطی **حرف اضافه** است که **فاصله ی زمانی** یا **مکانی** را نشان دهد. در غیر این صورت حرف ربط است.

تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش « پروین اعتصامی »

از دلم تا نگاه عطشناك كوير به قدر وسعت يك سراب فاصله بود. « فرامرز سنجرى »

* کدام گزینه متمم ندارد ؟ (کدام گزینه حرف اضافه ندارد ؟)

۱) جدا شد یکی چشمه از کوهسار ۲) خداوندا به فریاد دلم رس

۳) تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش ۴) زدش سیلی و گفت دور ای پسر

* در متن زیر چند متمم هست

« خیلی از دست برادرم عصبانی بودم. بارها به او گفته بودم باتری های چراغ قوه را عوض کند. اما نکرد. آن شب که برق رفته

بود به شدت به آن نیاز پیدا کرده بودیم. از همه بدتر این بود که فردای آن شب امتحان داشتم ... » « فرامرز سنجرى »

۳(۱) ۴(۲) ۵(۳) ۶(۴)

* کلمه هایی مانند (به شدت / به ندرت / از قضا / بی کار / با حوصله و ...) در ساختمان خود حرف اضافه ندارند. زیرا این واژه ها هر کدام روی هم يك معنی مستقل دارند و يك کلمه را تشکیل می دهند.

به شدت : شدیداً / به ندرت : بسیار کم / از قضا : اتفاقاً / بی کار : علاف / با حوصله : شکمیا

* نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید :

حکیم پیر بود و ناتوان . اما شاگردش را می گفت : باید تا جایی که می شود مردم را درمان کنیم .

۱) نهاد / مفعول / مفعول ۲) نهاد / متمم / مفعول

۳) مفعول / متمم / متمم ۴) نهاد / متمم / متمم

۵ و ۶. ترکیب وصفی / ترکیب اضافی

ترکیب (اسم + _ + صفت) يك ترکیب وصفی یا موصوف و صفت می سازند .

مانند : دوستِ خوب / خاطراتِ به یادماندنی / کوهستانِ روح نواز / فلکِ تیز رو

ترکیب (اسم + _ + اسم یا ضمیر) يك ترکیب اضافی یا مضاف و مضاف الیه می سازند .

مانند: دوست من / خاطرات برادرم / کوهستان البرز / کتاب تاریخ

تمرین:

ترکیب های زیر به ترتیب چه هستند؟

نیلوفر آبی / کاشی کاری های چشم نواز / جشنواره ی فیلم / سخن حکیمانه / لحظه ی انتظار

* هر کلمه ای که معنی مصدری بدهد، جزو اسم ها است.

بنا بر این واژه های زیر اسم هستند:

هجران: دوری / دور بودن شجاعت: شجاع بودن شادی: شاد بودن

زیبایی: زیبا بودن دانش: دانستن پرواز: پریدن

* در کدام گزینه تمام واژه ها اسم هستند؟

۱) تنهایی / جسور / شهادت / قوی ۲) قوت / ضعف / وجود / لذت

۳) شدید / مردود / کبیر / جوانان ۴) شعرا / نابینایان / عصابه دست / عینک

۷. مسند و فعل های اسنادی:

به جمله های زیر توجه کنید:

۱. پرندگان از جوجه های خود مراقبت می کنند. ۲. دریا بادل دریایی خودش صیادان دل خسته را دست خالی بر نمی گرداند.

۳. هوای مناطق کوهستانی فرح بخش و روح نواز است. ۴. دل آسمان از تولد کودک کاکل زری غرق نور و سرور شده بود.

– زیر فعل ها در جمله های بالا خط بکشید.

* آیا همه ی فعل ها انجام شدن کاری را نشان می دهند؟

* کدام فعل ها روی دادن یا داشتن حالتی را نشان می دهند؟

* نکته: همان طور که می دانید همه ی فعل ها انجام شدن کاری را نشان نمی دهند.

فعل هایی که داشتن یا پذیرفتن حالتی را نشان می دهند، جمله های سه قسمتی می سازند. به این فعل ها، فعل های اسنادی یا

ربطی می گوئیم: نهاد + مسند + فعل اسنادی

هوای مناطق کوهستانی فرح بخش و روح نواز است

کم سخن اندیشمند سربلند و ارجمند می گردد

بدنه ی کشتی بادبانی **سست و ناپایدار** بود

تمرین : دقت کنید و در میان جمله های زیر، فعل اسنادی و مسند را مشخص کنید :

نیروی آب، سنگ آسپار را به حرکت در آورده بود .

سکوت و شکیبایی نشانه ی دانش و خردمندی است .

دانش هواشناسی روز به روز گسترده تر و مهم تر می شود .

جلال آل احمد در طول عمر ۴۵ ساله اش بیش از ۴۵ کتاب و مقاله نوشته است

– تمام گزینه ها به جز گزینه ی فعل اسنادی هستند .

(۱) شده بود (۲) شنیده است (۳) بوده است (۴) نبوده ایم

* مسند را با کمک رابطه ی مقابل پیدا می کنیم : **نهاد** + **چه یا که** + **فعل اسنادی ؟ مسند**

تنهایی بهتر از هم نشینی بابی خردان است (تنهایی **چه** است ؟ **بهتر از هم نشینی بابی خردان**)

راننده ی اتوبوس برادر مرد همسایه بود . (راننده ی اتوبوس **که** بود ؟ **برادر مرد همسایه**)

– در عبارت « تابلوها اگر چه قدیمی و رنگ و رو رفته بودند، از هنر ارزنده ی خالق آن ها خبر می دادند . » مسند کدام است ؟

* در جمله های زیر مسند ها را بیابید :

– **شنیدن خبر موفقیت دوستان و سر بلندی انسان ها** همیشه برای آدم های پاك طینت **خوش آیند و انرژی بخش است** .

– برای پرندگان راه گم کرده ی سرگردان، گرمای لانه و آشیانه ی کودکی خاطره انگیز ترین لحظه ها بود .

– به عقیده ی بسیاری از بینندگان برنامه ی شکرستان یکی از جذاب ترین و پر طرفدار ترین برنامه ها به شمار می رفت .

– دوران کودکی جدا از هیاهوی بزرگ ترها شنواری لذت بخش در اقیانوس خاطرات و رؤیاهای شیرین بود .

* فعل های اسنادی از مصدرهای (**هستن** ، **بودن** ، **شدن** ، **گشتن** و **گردیدن**) به دست می آیند .

تمرین : کدام يك از فعل های زیر اسنادی هستند ؟

رسیده است نمی دانستند می شوند شده است خواهد بود رفته بودند می گردد بودید

* اگر فعل های « **است** و **بود** » به معنی « **وجود داشتن** و **قرار داشتن** » باشند، **فعل اسنادی نیستند** .

همه به اتفاق دایی ناصر در خانه ی مادر بزرگ مهربانمان بودیم . هستم اگر می روم و روم نیستم

جزوه آموزشی ویژه ی دستور زبان (اجزای جمله و گروه اسمی) دوره ی متوسطه ی اول تهیه و تنظیم : فرامرز سنجری

۰)

* اگر «گشتن و گردیدن» به معنی «جست و جو و چرخیدن و گشت و گذار» باشند، فعل اسنادی نیستند.

تمام کیفم را گشتم اما دریغ از يك صد تومانی !
ببین چقدر بزرگی انسان، که خورشید به دور تو می گردد!

* اگر «شد» به معنی «رفت» باشد، اسنادی نیست.

پس از زیارت میهمانان خاك در دیار فراموشی به مدینه شدیم و چند روزی آنجا ماندیم.

تمرین یاد آوری :

بیت های زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید:

۱) ای یاد تو مونس روانم جز نام تو نیست بر زبانم

۲) هر کو نکاشت مهر وز خوبی گلی نچید در رهگذار باد نگهبان لاله بود

۳) علی آن شیر خدا شاه عرب الفتی داشته با این دل شب

۴) جهان جمله فروغ روی حق دان حق اندر وی ز پیدایی است پنهان

۱. تعداد جمله های هر بیت را پیدا کنید.

۲. در هر بیت نهاد، مفعول، مسند، متمم، بدل، منادا، صفت و مضاف الیه را بیابید.

گروه اسمی ، هسته و وابسته های آن :

تمام جمله های زبان فارسی از سه گروه ساخته می شوند:

۱. گروه اسمی ۲. گروه قیدی ۳. گروه فعلی

امروز می خواهیم با **گروه اسمی** آشنا شویم.

* به یک گروه از کلمات که **هسته ی** آن ها **یک اسم** باشد ، گروه اسمی می گوئیم .

گروه اسمی از یک اسم به عنوان **هسته** و **یک یا چند وابسته** تشکیل می شود.

در گروه اسمی وجود هسته الزامی و وجود وابسته ها اختیاری است .

* بنا بر این **کوچک ترین گروه اسمی** از **یک اسم درست می شود** و می تواند هیچ وابسته ای نداشته باشد . به مثال های زیر توجه کنید :

کتاب ، بهترین دوست انسان است .

گروه فعلی

گروه اسمی

گروه اسمی

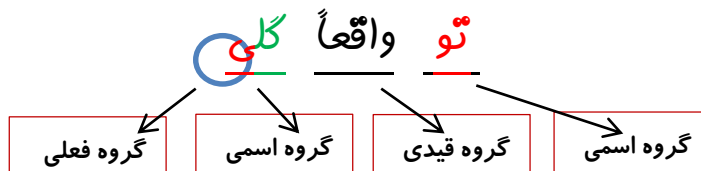
این روزها ، **تلاش** دانشمندان ، **دست یابی** به دانش های مفید است

گروه فعلی

گروه اسمی

گروه اسمی

گروه قیدی

* در یک گروه اسمی ، هسته ها و وابسته ها را چگونه مشخص کنیم ؟

۱. اولین واژه ای که نقش نمای اضافه (—) داشته باشد هسته است .

مانند : همان دو جلد **کتاب** تاریخی

۲. در یک گروه اسمی ، اولین اسمی که بعد از آن یک حرف اضافه بیاید ، هسته است .

مانند : **ترس** از تاریکی ، **واکنش** به پریشانی های درونی است

۳. اولین کلمه ی گروه ی که « ی » نکره داشته باشد هسته است :

مردی عصابه دست **شبی** پرستاره **تابلویی** منحصر به فرد

۴. اگر در گروه اسمی ، نقش نمای اضافه یا حرف اضافه نبود و « ی » نکره نبود ، هسته ی گروه اسمی را در آخر گروه پیدا می کنیم

آن پیست و شش نفر دانش آموز نخستین و مهم ترین جشنواره

تمرین :

در میان جمله های زیر ، گروه های اسمی را درون () بگذارید و هسته ی هر گروه را با (-) نشان دهید .

چنگل های این نواحی ، منظره ی چشم نوازی را به وجود آورده اند

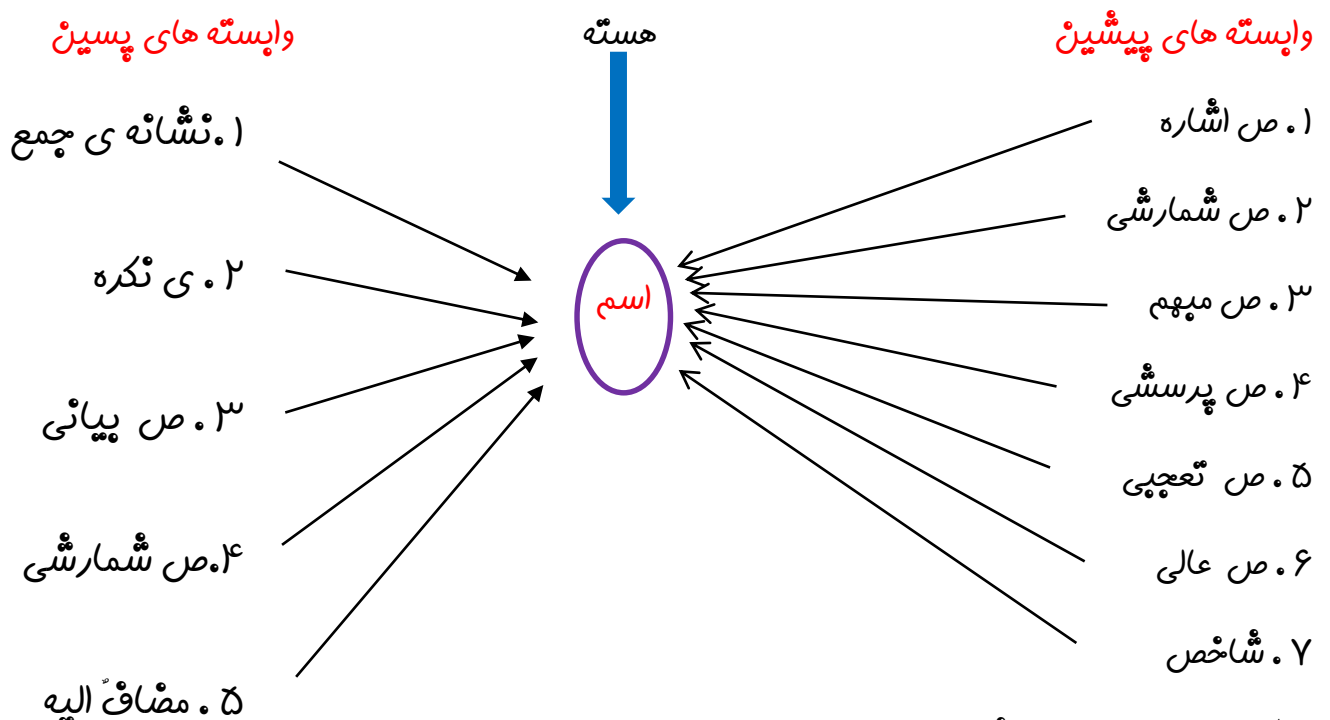
سیلاب های بهاری ، خسارت های چپران ناپذیری به کشاورزان نواحی شمالی زده است.

در دهه ی شصت هجری ، قافله ی عشق از میان توفان حوادث گذشت و خود را به کمال رساند.

* نکته ی بسیار مهم و ظریف :

اگر هسته ی گروه اسمی ، نشانه ی جمع داشت ، علامت جمع جزو هسته نیست ، جزو وابسته هاست .

نمایی کلی از وابسته های پیشین و پسین گروه اسمی :

یاد آوری وابسته های پیشین و پسین :

۱. صفت اشاره :

به واژه های (این ، آن ، همین ، همان ، چنین ، چنان) به شرطی که پیش از اسم بیایند صفت اشاره می گوئیم .

نکته : این ، آن ، همین ، همان اگر بدون اسم به کار بروند ، ضمیر اشاره هستند .

این کتاب را پرداز .

این را پرداز .

صفت اشاره

ضمیر اشاره

چنین و چنان اگر بدون اسم به کار بروند قید هستند .

چنین رفتاری از تو بعید بود .

چنین گفت :...

چنان می دوید که ...

صفت اشاره

قید

قید

۲. صفت شمارشی :

به عدد هایی که پیش از اسم قرار بگیرند ، صفت شمارشی می گوئیم .

این اعداد دو دسته اند :

(الف) اعداد اصلی : مانند یک - پنج - صد - ...

(ب) اعداد ترتیبی نوع اول : اولین - نخستین - سومین - صدمین - ...

دو خودروی تولیدی داخلی

۳. صفت مبهم : مانند همه ، هر ، هیچ ، بعضی ، چند ، برخی ، فلان ، پهمان و ...

هر کودک بازی گوشی فلان مدرسه ی قدیمی هیچ راننده ی پا تجربه ای چند درخت پرتقال

نکته : گاهی صفت مبهم بعد از هسته ی گروه اسمی می آید مانند : روز دیگر ، کتابی چند

« چند » اگر با لحن پرسشی بیان شود ، صفت پرسشی است .

۴. صفت پرسشی : (چه ، چند ، کدام) + اسم

چه کتابی ؟ کدام تابلو ؟ چند روزنامه همراه خودت داری ؟

نکته : « چه » اگر معنی تعجب بدهد ، صفت تعجیبی است .

۵. صفت تعجیبی : چه ، عجب

چه درخت بزرگی ! عجب هوایی !

۶. صفت عالی : بهترین - کوچک ترین و ...

تنها ترین سردار بزرگترین جزیره ی اقیانوس آرام پهناور ترین قاره ی جهان

۷. شاخص : (مربوط به زبان فارسی ۳)

گاهی می بینیم پیش از یک اسم ، عنوان یا لقب یا درجه ای بدون نقش نمای اضافه به کار می رود . به این عنوان ها و القاب ، شاخص می گوئیم .

مانند : **دکتر رحیمی** **سروان** محمدی **علامه طباطبایی** **مهندس** محمودی **حاج آقا** کریمی
کرپلایی رضا **آقا** محمود **مشهدی** رسول

نکته : شاخص ها باید بدون نقش نمای اضافه ، پیش از هسته ی گروه اسمی به کار بروند ، در غیر این صورت شاخص نیستند و می توانند هسته ی گروه اسمی باشند .

استاد رضایی **استاد** سخن **دست نوشته های استاد** هر شش **استاد**

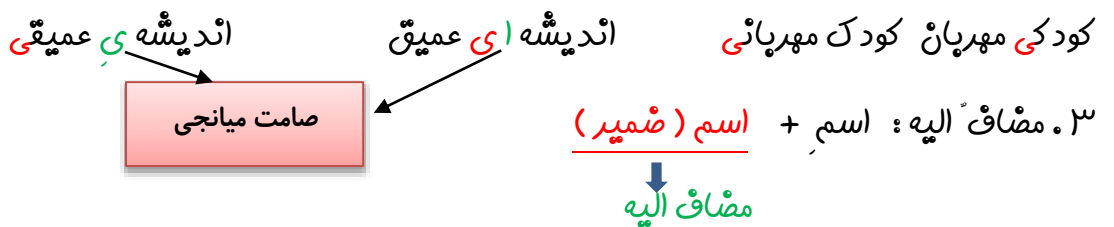
* وابسته های پسین :

(. نشانه های جمع : (ها - ان - ات - ون - ین)

دانشمندان - **محصولات** - **مردها** - **مدرسین** - **انقلابیون**

۲. ی نکره : **کودکی** - **مردمانی** **کوشا** - **کلاهی** **پشمنی**

نکته : اگر اسم نکره ، صفت داشته باشد ، ی نکره می تواند بعد از صفت قرار بگیرد :

سقف **کلاس** **سوسمارهای** **مرداب** **روزهای** **تنهایی** **چاه** **پی** **شرمان**

۴. صفت شمارشی : اسم + **اعداد ترتیبی نوع دوم (م)**

* اعداد جزو صفت ها هستند

نفر **پنجم** - **نمایش** **صدم** - **چشمنواره** **ی** **اول** - **حکایت** **نخست** - **سیاره** **ی** **نهم**

۵. صفت بیانی :

هر صفتی که بعد از اسم بیاید به جز صفت های شمارشی و صفت های مبهم ، صفت بیانی محسوب می شود .
کتاب **آموزنده** - **شیشه** **ی** **شکسته** - **فیلم** **دیدنی** - **خط** **میخی** - **کتاب** **آسمانی** - **پسر** **خوب**